

De Postrijder der provincie Limburg

MEN SCHRIJFT IN
te Tongeren bij M. COLLÉ, uitgever en
eigenaar van dit blad, groote Markt, n° 51.

verschijnende dinsdags, donderdags en zaterdags.

ABONNEMENT
binnen de stad, 7 fr. per jaar.
buiten de stad, 8 fr. „
Een blad afzonderlijk 15 centimen.
Aankondigingen 15 centimen per
drukregel.

TONGEREN, DEN 30 MAART.

De liberale apostelen van het verplichtend onderwijs.

Wij hebben meer dan eens gezegd en bevestigd dat het onderwijs, hetwelk de liberalen vragen en verplichtend willen maken, geenszins voor doelwit heeft — gelijk zij het bevoeren — de onwetendheid te keer te gaan, maar wel het vrij en godsdienstig onderwijs te vernietigen.

Hun droombeeld is: 1° al de scholen van de gemeente of van den Staat te doen afhankelijk; 2° het Staatsonderwijs ongodsdienstig maken, en 3° de ouders op straf verplichten hunne kinderen naar die ongodsdienstige scholen te zenden.

M. Laurent, de liberale schepen van Gent, de opperbaas der Gentsche verlichting, of, gelijk het liberaal *Journal de Gand* hem noemt, « de echte vertegenwoordiger van het liberalisme », heeft nogmaals onze gezegden bevestigd.

Ziehier hoe hij zich onlangs in den Gemeente raad uitgedrukt heeft:

« De Raad heeft het verplichtend onderwijs gevraagd; maar er moet vooreerst gezorgd worden dat wij genoegzame scholen hebben, zoo niet zou het verplichtend onderwijs voor gevolg hebben de kinderen grootendeels naar de scholen der Broederskens en Zusterskens te doen gaan, waar men absoluut niets leert en waar men den tijd verspilt met hen te verkwezen. Wat mij aangaat, ik heb liever geen onderwijs dan zulk een. Het gemeentelijk of Staatsonderwijs, ziedaar het echt onderwijs dat aan de kinderen moet gegeven worden: het ontslaaf den geest in plaats van hem te onderdrukken, gelijk het gebeurt met het onderwijs dat in de christelijke scholen gegeven wordt. »

Men overwege eens wel deze woorden; zij hebben eene gewichtige beteekenis.

En wat dunkt u bijzonderlijk van deze verklaring van den liberalen apostel: « *Liever de kinderen dom en zedeloos laten dan hun eene godsdienstige opvoeding te geven!* »

En ziedaar de mannen, die aldaar gelijk alhier gedurig van hunne liefde voor het onderwijs en van de vrijheid spreken!

Gazette van St. Truiden.

Iets voor de onderwijzers.

Men verzekert dat de centrale sectie, gelast met het onderzoek van 't wetsontwerp over de algemeene voorzieningskas der lagere onderwijzers, in staat zal wezen haar verslag

op 't bureel der kamer neer te leggen, bij de heropening na de Paaschvacantien. De heer Royer de Behr, verslaggever, zou in 't werk, dat hij in de centrale sectie aanbood, de middelen opgezocht hebben, om ten voordeele van al degenen die zich op den lastigen arbeid van het openbaar onderwijs toeleegen, eenen gelijken toestand in te voeren. De jaarwedden en winsten der stedelijke en landelijke onderwijzers zijn bijna dezelfde. Zij zijn gemiddeld 1200 fr. De afhoudingen benaderen elkaar insgelijks. Maar de middelste der pensioenen biedt beklagenswaardige ongelijkheden aan. Aldus is het gemiddeld pensioen der stedelijke onderwijzers 500 fr., terwijl het slechts 500 fr. is voor de landelijke onderwijzers. Zulk is, zonneklaar, een niet normale toestand, waarin het noodig is zoohaast mogelijk te voorzien. Volgens het ontwerp van den heer Royer de Behr, zouden al de kassen, vooraleer te worden versmolten, dezelfde schuld moeten bezitten. Om den toestand overeen te brengen zou er ongeveer een miljoen frank noodig wezen. Deze som zou, in tien jaren, verschaft worden door eene bijgevoegde afhouding op de jaarwedden der onderwijzers en door eene bijlage op de openbare schatkist. De te vragen opofferingen aan de onderwijzers gedurende dit overgangstijdstip zouden evenredig zijn met den toestand der provinciale voorzieningskassen.

Het Brusselsch paradijs.

Het liberale *Journal de Charleroi* hangt een treurig tafereel op van den toestand der hoofdstad. Het schijnt dat te Brussel sedert eenigen tijd het schuim van alle natien bijeen loopt, dat — gewis in afwachting van eene groote en algemeene beweging — meer met de vingers in de zakken zit van een ander, dan wel in zijne eigen zakken. Dat kunnen goede helpers zijn, als onze doktrinaire nogmaals eene straatbeweging te Brussel willen inrichten. Natuurlijk, dergelijke mannen zijn alhier present, zelfs ongevraagd, als 't er op aankomt in troebel water te visschen; te meer daar zij, volgens de doktrinaire bladen, als dan toegeven aan de..... *indignation spontanée.*

Tongeren, den 29 maart 1872.

Mijnheer de Postrijder,

Ik zie wel dat het tijd is dat de oude Tongenaar weer eens zijne berode pen afkrapt, want zoohaast de *Postrijder* stil zwijgt dan draait het ding het achterste voor en het onderste boven.

Sedert drie weken heeft de oude Tongenaar — dat is te zeggen de oprechte oude Tongenaar

— gezwegen, en daar op eens staat er ergens een andere oude Tongenaar op, die zich zwart en blauw chagernert, die fransch kalt op zijn beste en die den eersten dag ruzie krijgt tegen Jan en alleman.

Het is niet dat ik daar iets tegen te zeggen heb, dat gaat mij niet aan; maar, ziet je, een oude Tongenaar, een oprechte, een goede en onverbasterde burger van Tongeren maakt zich zoo veel kwaad bloed niet voor zoo weinig.

Het politiek gaat misschien niet gelijk jij het verlangt, ouwe bruur? Dat is zeker heel jammer, maar als jij u daarom alle zaterdagen zoo onbermhartig gaat chagerneren, dan zijt gij op zes weken stik dood.

Kijk eens, man lief, sedert twintig jaren kretst de oude Tongenaar in den *Postrijder*, hij heeft tegen van alles te schermen gehad, hij heeft menigen liberalen kwakzalver overhoop gelegd en hij is nooit ten achter gebleven als het zwaard voor de goede zaak moest getrokken worden. Maar nooit, nooit in die twintig jaren, heeft hij de beest gejaagd en nooit heeft hem iemand voor de rechtbank hoeven te trekken om rekenschap van zijne woorden te geven.

En nogtans alles marcheert ook niet naar mijnen wensch. Er is al heel veel in de wereld dat ik zou willen anders zien draaien. Bij voorbeeld, om niet verre te zoeken, moet elke ware Tongenaar niet bekennen dat onze gemeente raad veel beter zou kunnen samengesteld zijn dan hij het is? Tongeren is van ouds af eene oprecht katholieke en godsdienstige stad. Ten allen tijde onderscheidde zij zich door hare gehechtheid aan de kerk en godsdienst en hetgeen zij eertijds was is zij heden nog.

Is het niet eene schande dat de slechte en luchtverpestende plant van het liberalisme moet wortel grijpen op het stadhuis van zulke stad? Is het niet jammer dat er nog brave en deugdzame menschen zijn die niet begrijpen dat zij, door hunne stem te geven aan eenen liberalen kandidaat, medewerken aan al het kwaad dat de liberalerij uitzet?

Ik ken honderde brave burgers die willen dat hunne kinderen eene godsdienstige opvoeding krijgen. Wel nu, het eerste artikel van den liberalen *Credo* is de uitsluiting van den priester uit de school. Een liberaal wil niet dat de godsdienst in de scholen onderwezen wordt en overal waar de liberalen de meerderheid in de gemeente-raden bekomen hebben, daar hebben zij de scholen opzulke wijze ingericht, dat elke eerlijke en godsdienstige burger genoodzaakt is zijne kinderen terug te trekken. En aan wie is de schuld van zulken toestand te wijten? Aan niemand anders dan

aan de kiezers die goedwillig voor eenen liberalen kandidaat gestemd hebben zonder de gevolgen van hunne stemming te begrijpen.

Oh! ik weet wel hoe het altijd gaat! Wanneer een liberale kandidaat eenen kiezer gaat opzoeken om hem zijne stem af te truggelen, dan heeft hij goed zorg van zijne principen 't huis te laten. Hij zegt niet: « Ik ben de liberale kandidaat die wil medewerken om het godsdienstig onderwijs uit de school te bannen; ik ben het die op de lijst der *Vedette* geteekend heb om de redevoering van Bara te doen vertalen en gratis onder het volk uit te strooien; ik ben het die zal zorgen, zoohaast de liberalen de meerderheid hebben, van den katholieken kerkhof door de baldadigheden der vrijdenkers te doen ontheiligen. » Wacht wat, de liberale kandidaat begrijpt dat de tongersche kiezer hem zou wandelen zenden indien hij zoo rechtuit sprak. Daarom legt hij het anders aan.

Hij biedt zich aan, niet als liberale kandidaat maar als de voorstander der belangen van den winkelier, van den bakker, van den brouwer en als de bewoner van eene straat die absoluut op het stadhuis moet vertegenwoordigd zijn; overigens zal altijd de lantaars en hunnen tijd doen aansteken, de straten doen paveijen en de kinderen poonen op de prijsuitdeeling.

Daarna draait hij zich naar Madame, hij neemt het kind op den schoot, hij troeltelt het rond de kin en hij zegt met een glimlach: « Wat een schoon engeltje, het gelijkt juist op zijne moeder! »

Die goede zak van 'nen kiezer kan maar niet begrijpen dat er eene slang onder de bloemen zit. Had hij zeven stemmen te geven de liberale kandidaat kreeg ze alle zeven.

Het is tijd dat daar een einde aan gesteld werde.

De liberalen willen dat geen priester in de scholen verschijne om het godsdienstig onderwijs aan onze kinderen te geven. De kiezers intendeel willen dat hunne kinderen te gelijkertijd het wetenschappelijk en het godsdienstig onderricht ontvangen.

De liberalen willen de rust der gewijde aarde storen door de schandalige maskaraden der vrijdenkerij. De tongersche kiezers intendeel willen het kerkhof tot zijne godsdienstige bestemming bewaren.

Al de fijne praat waarmede de liberalen in tijd van kiezing voor den dag komen is enkel fopperij. Dat spel heeft veel te lang geduurd. De oude Tongenaar — de oprechte — gelast zich de oogen der kiezers te openen... zonder zich te chagerneren.

Een oude Tongenaar.

DE BULTENAAR.

(Vervolg.)

Het was de heer van Riedt zelf, die Dubois riep, en hem tot zich wenkte. De oude Dubois sidderde, kromp ineen, en waagde het niet, de oogen tot zijnen vreemden beschermheer op te heffen. Met ter nedergeslagen blik stond hij vreesachtig voor hem, en wist slechts eenige onverstaaubare klanken uit te brengen ten antwoord op de miazame vraag van den heer van Riedt: « of hij hem een bezoek had willen brengen, en of hij reeds iets goeds te berichten had. »

Het ionemend voorkomen van den heer van Riedt was wel geschikt, om hem vertrouwlijker en spraakzamer te maken, en tegelijk moest Dubois zich zelven bekennen, dat het een wenk van Voorzienigheid was dat hij juist op dit oogenblik den heer van Riedt had ontmoet. Maar woord, waarop het eigenlijk aankwam, nu zijne lippen te brengen, daartoe was hij niet in staat. Zijne tong weigerde hem dezen en met doekere verwarde bliken bepaalde zijne mededeeling daartoe, dat hij den heer van Riedt zeide, dat deze zich volkomen op hem verlaten kon, en hij morgen de eerste poging bij de Keizerin zou aanwenden; doch van het geld durfde hij niet spreken; daartoe onbrak het hem geheel aan moed. Zijn gansch gelaat gloeide; als ware het in vuur gedoopt. Vervolgens na een linkschen groet, verwijderde hij zich met alleronderlingste gebaren, en liet den heer van Riedt, staan, die hem naaktek, en vervolgens in een stoig stapte, hetwelk voor de deur stil hield. « Die armen, zij zullen niet kunnen trouwen »

zuchte Dubois, terwijl er een traan in zijn oog blonk, en hij sloeg den weg in naar het keizerlijk paleis.

De Keizerin was heden morgen op den gewoonen tijd ontwaakt, en bemerkte, zooals altijd, met welgevallen, hoe de getrouwe Dubois reeds begonnen was, met wel onhoorbaar, maar ieverig de hem opgedragene bezigheden in haar vertrek te verrichten. De vlam knetterde reeds in den haard, maar zóo zachtjes, zóo stil, alsof het vuur iets overgenomen had van de bescheidenheid zijns meesters, en alsof het diens bedaardheid in den dienst der Keizerin tot de zijne had gemaakt.

De Keizerin luisterde met stil genot naar het zacht, onafgebroken geluid der vlammen, en scheen door dit geruisch langzamerhand in eene vroolijke stemming te geraken. De voorbijzwende gestalte van den ouden Dubois, die nu hier, dan daar was, en overal het een of ander aan de kamer had in orde te brengen, hinderde de Keizerin niet in den halven slaap, die haar nog gevangen hield, en onder welken zij dikwijls haar gesprek met Dubois aanving, door hem de eene of de andere vraag te doen, die hij dan gewoon was op de hem eigene, van echt gezond verstand getuigende, en de Keizerin ongemeen verlustigende wijze te beantwoorden. Dit was sedert jaren voor Maria-Theresia de beste manier geweest om wakker te worden, en dan was meestal de stemming voor den geheelen dag gelukkig.

— Hei daar, Dubois! riep de Keizerin plotseling uit, terwijl zij met een paar heldere oogen om zich heen zag, en den stoker gewaar werd, die niet ver van haar bed stond. Gij hebt mij uw oordeel niet gezegd over den vrede, dien ik gemaakt heb met den Koning van Pruisen. En

gij weet toch, dat uw inzicht in alles voor mij van niet minder gewicht is dan de woorden van den hof- en staatskanselier, den vorst van Kauuit.

Dubois wachtte een oogenblik met zijn antwoord. De vraag van de Keizerin vervulde hem zichtbaar met groote blijdschap, en hij zag nu reeds de gewenschte gelegenheid, om nader te komen tot het bereiken van zijn oogmerk. Maar wijselijk oam hij zich voor, om de zaak zelve, waarop het eigenlijk aankwam, niet terstond aan te ratten, dewijl Maria-Theresia zeer spoedig wantroovend werd tegen hare omgeving.

— Wat ter wereld zal ik van den vrede zeggen, Majesteit? antwoordde hij daarom op eenen onverschillenden toon. Bovendien — voer hij glimlachend voort — heb ik wel de gewoonte om mij in dergelijke zaken te mengen? Ik, de stoker Dubois?

— Welnu, goed, hernam de Keizerin, die weer eenen bijzondere lust openbaarde om met haren stoker aan het praten te komen. Gij wilt achter den berg blijven staan, en hebt geen zin, mij in uwe politieke wijsheid in te wijden. Zoo zeg mij dan ten minste, beste vriend, of gij niet blijde en dankbaar zijt, dat ik eindelijk vrede hebt gemaakt?

Dubois was reeds weder naar den haard geslopen, daar een afgevallen stuk hout hem reeds sedert eenige oogenblikken met onrust had vervuld. Een paar seconden later echter stond hij weer in de nabijheid der Keizerin, en antwoordde op den hem eigenen, gewichtigen en ernstigen toon:

— Ik ben blijde en dankbaar, indien het sluiten van den vrede Uwe Majesteit gelukkig maakt.

— En hoe kunt gij denken, hernam de Keizerin verbaasd, dat het sluiten van den vrede mij geen genoegen zou doen?

— Hoe kan ik weten, vroeg de stoker nu op eenen ruwen, verdrietigen toon, wat aan de grooten genoegen doet? Ware ik het, dan zou ik het wel weten, maar de grooten, o mijn God, dat is heel iets anders! Wie kan ze altijd verstaan?

— O, hervatte Maria-Theresia, hij denkt dus, dat de vrede niet in staat zou zijn ook mij gelukkig te maken? Gij meent, dat ik mijne onderdanen niet lief heb, en niet om hunnentwil alles zou goedkeuren, wat hun belang bevordert?

— O, vergeef mij, Majesteit, antwoordde Dubois, zich onderdanig tot op den grond buigend ik weet heel goed, dat gij niet slechts de grootste, maar ook de beste en goethartigste soeverein der geheele wereld zijt! Keizerin Maria-Theresia is immers onze aller moeder! Maar...

— Wat wilt gij met uw « maar » zeggen? vroegde Maria-Theresia, hem verrast aanzien, en terwijl zij met klimmende verbazing zijn buitengewoon somber gelaat aanschouwde.

Dubois richtte zich nu met een plechtig gebaar op, hief den wijsvinger omhoog, en zegde:

— Doen dan de groote vorsten altijd datgene, wat zij willen doen, en gelijk zij het willen doen? Doen zij niet somwijlen ook datgene, wat zij eigenlijk veel liever willen laten? En betaat het dan ons, arme lieden uit het volk, om over zulke dingen een oordeel te vellen? Wanneer men mij over de bedoelingen Uwer Majesteit spreekt, o, dan wil ik voor de deugdelijkheid daarvan met mijn eigen hoofd borg blijven. Maar als Uwe Majesteit vrede maakt, hoe, in 's hemels naam, zal ik weten, waarom dat geschiedt? Kan ik weten, of juist datgene heeft plaats gehad, wat Uwe Majesteit begeerde? Van dat alles weet ik niets, in het geheel niets. Ik spreek daarom slechts mijne wenschen ten opzichte Uwer Majesteit uit, en meen best te doen, door over al het andere